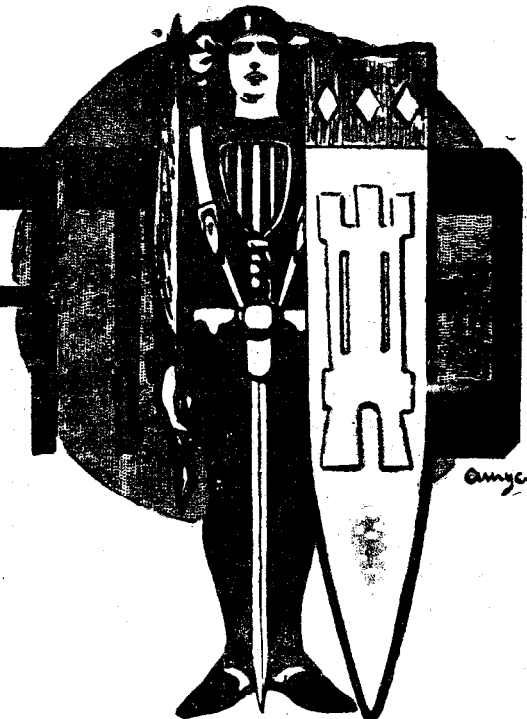

BALLARAROSITGES

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Sitges, un trimestre, 1'50 pessetas
Espanya, un any, 7' id.
Extranger, un any, 2'50 pesos (or)

Anuncis, Esquelas, Remitts y Reclams
a preus convencionals

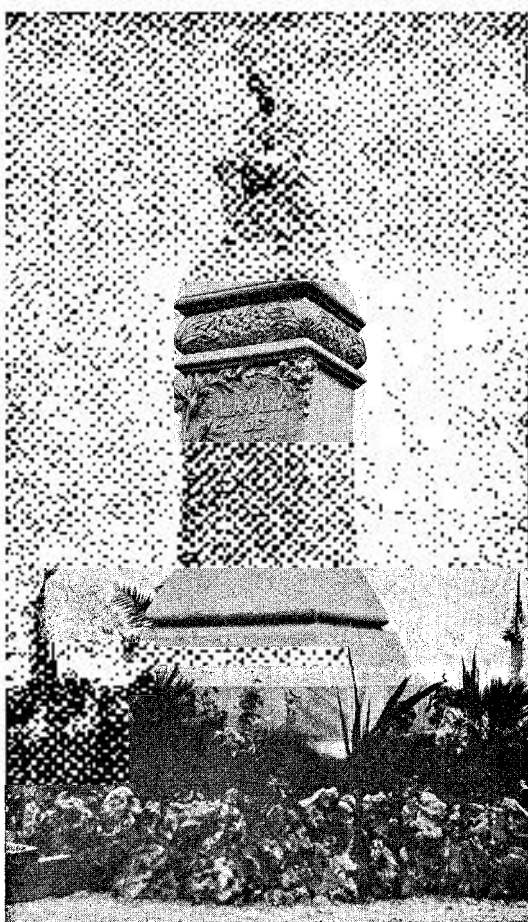

Setmanari català

Redacció y Administració:

Carrer de la Isla de Cuba, 27

MONUMENT AL DR. ROBERT

Eregit per subscripció popular en la Plassa de la Constitució de aquesta vila y inaugurat el dia 23 del corrent mes de Agost: obra del escultor D. Joseph Reynés.

Festa Major

Continúa el día 24

En la salutació que, ab motiu de trobarnos en plena Festa Major, dirigíam als llegidors de aquest periódich en el número passat, feyam avinents els nostres desitjos de que aquélla resultés alegre, animada, atractivola y, sobre tot, verament catalana. Ab satisfacció fondíssima, avuy, al acabar la ressenya dels diferents festetjos, ens plau moltíssim manifestar que 'ls nostres desitjos se han vist plenament satisfets, donchs la Festa Major enguany se ha desenrotllat bulliciosa y atractivola com may, afermantse una vegada més el renom de culta y hospitalitaria que ab justícia se ha guanyat la nostra població; interpretant, dirigint y secundant llurs anhels unas autoritats digníssimas que no han perdonat sacrifici que creguessin convenient pera el mellor lluhiment dels diversos espectacles: autoritats que han vist a son entorn a tota la població, a tots els aymants de Sitges, esborrant odís y resentiments pera confondre en una forta encaixada de germanor, acoblats sota els plechs de la bandera barrada, que onejava triomfadora dalt als terrats y cimboris dels sumptuosos casals qu'hermosejan la nostra vila.

Després de felicitar a la Comissió de festetjos pe 'l éxit de llur comés, y a la població en general per 'l entusiasme ab que ha secundat llurs treballs, donarém compliment a nostra tasca acabant la ressenya comensada en l' anterior número.

La Professó

Com deyam en la passada edició, a dos quarts de set sortí del temple parroquial la religiosa manifestació, que, adhuch que una hermosa prova

dels sentiments de la majoria de la població, constituí una palesa demostració de las simpatías que se ha guanyat en l' exercici de son important càrrech el digne arcalde constitucional de aquesta vila, Excm Sr. D. Francisco Batlle y Gené.

Precedida dels gegants y dansas populars, la comitiva se organisa de la següent manera:

Ganfanóns y Creu parroquial, Banderas gremials, tabernacles dels Sants Patrons, col·legis ab el penó del Nen Jesús de Praga y banda de música dirigida pe 'l Sr. Torrents.

A continuació seguía el penó principal, qu' era portat pe 'l Il·lm. Sr. Arcalde, sostenint els cordóns els Srs. Roig y Ventosa y Sostres Rey, diputats provincials per aquest Districte.

A dit penó, que anava acompanyat de la banda de música del Regiment de Almansa, el precedía un nombrosíssim acompanyament en el que figuraven nodridas comissions de la major part de societats de aquesta vila, vegentshi representadas totas las classes socials.

Venían després la M. I. Junta de Obra, clero parroquial y las sagradas reliquias portadas pe'l molt ilustre Sr. Rector sota tálam de quinas varas s' encarregaren distingits joves de la colonia estiuenca. Tancava la professó l' Il·lm. Ajuntament, presidit pe 'l primer tinent de Arcalde, D. Bartomeu Misas y Rosés.

El pas de la religiosa comitiva fou presenciat per una gran gentada que omplía per complert els carrers del curs, destacantse en els curulls balcóns gentils senyoretas que ab llur presència completaven la hermosa nota de vida y color que ofería la nostra vila.

La entrada de la professó al temple parroquial, ple de gom a gom, fou un espectacle sorprenent ovirante desde la Plassa del Baluart, fantásticament enllumenada ab focs de bengala. L' altar major de la iglesia, enllumenat per centenars de ciris y lluhint sos millors adornos; las apropiadas tocatas de las bandes de música y el só dels típichs instruments de las dansas populars, qu'executavan llurs heterogéneas evolucions, acabavan de arrodonir tan encisador espectacle.

Una vegada entonats els cants de rúbrica, el M. I. Sr. Rector remerciá ab sentidas paraulas a tots els que ab llur assistencia habían contribuít al mellor lluhiment de la professó y, de una manera especial, als Srs. pendonista y condonistas, ilustre Ajuntament y portants del tálam.

Acte seguit foren retornats al domicili de sos respectius depositaris els tabernacles dels sants Patrons de la vila.

Balls públichs

A las deu de la nit, en mitj de gran animació, las bandes de música anaren a saludar a nostras primeras autoritats, dirigintse seguidament a las respectivas societats d' esbarjo, en quins salóns es doná comensament a lluits balls, que 's perllongaren fins ben entrada la matinada.

La concurrencia que hi assistí fou extraordinaria: «Retiro», «Prado», «Pabelló de Mar» y «Palma» es trobaven atapahits de gent; en particular el «Prado», en quin saló de istiu y jardins adjunts es feya impossible donarhi un sol pas: tanta era la gernació que va acudirhi, la qual aplaudí sovintment els ayrosos ballables del variat programa, molt encertadament executat per la reputada banda del Regiment de Almansa.

La concurrencia aplegada en el Pabelló de Mar era, com de costum, escullidíssima.

Día 25

Entrega de recompensas

Baix la presidencia de D. Felip Font, a las deu del matí va reunir-se en el saló de Sessions de las Casas Consistorials la Junta local de la Societat de Salvament de Naufrechs pera procedir a l' entrega de una condecoració y 25 pessetas, respectivament, al jove D. Francisco Pella y al mariner D. Lluís Magráns, en premi de la seva meritoria acció acudint en auxili de una jove que, trobantse banyant en la nostra platxa, corré perill de ofegarse.

En aquest acte 'l primer tinent de arcalde don Bartomeu Misas pronunciá un elocuent discurs ponderant la importancia de aquella filantrópica Societat y excitant al vehinat a cooperar a l' acció de la mateixa al objecte de lograr la prompte realització dels diferents projectes que té en planta la Junta local.

Després de haberse fet entrega de las recompensas, l' indicat jove Sr. Pella llegí un discurs remerciant la distinció de que acabava d' esser objecte, expressantse en els següents termes:

«Señores: Al tener que daros públicamente las gracias por la inmerecida honra que me dispensáis, siento con toda mi alma no poderlo hacer en la hermosa lengua catalana, porquemi larga permanencia en Castilla ha desviado mis acentos naturales, pero nó el cariño profundísimo que siento por esta querida patria, más amada cuanto más lejos estoy de ella.

No merezco la recompensa que me ofrecéis, porque al realizar el hecho que la motiva cedi á un impulso de humanidad, inspirado en el amor que mis padres me enseñaron á tener á todos, porque todos sois hermanos míos.

Pero no quiero ni debo realizarlo porque no es de esas cosas que van á halagar la vanidad, de que, afortunadamente, estoy libre; y la acepto porque me recordará constantemente mis deberes sociales y religiosos y el santo amor de esta Patria siempre generosa y siempre grande hasta en sus más insignificantes manifestaciones.

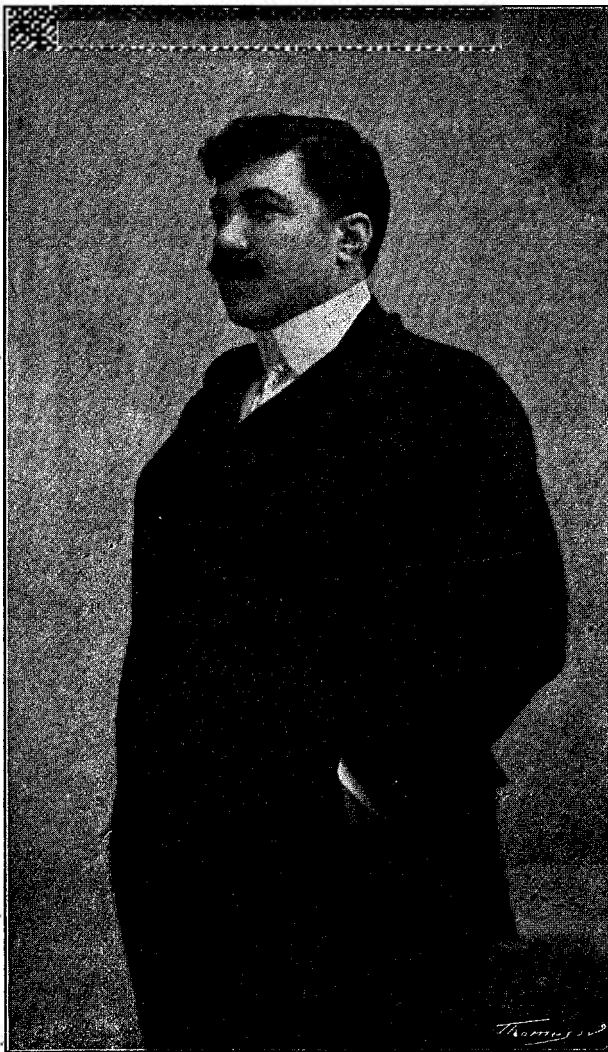
Y perdonad si; al daros las gracias, no logré ser elocuente, porque es pequeño y pobre todavía el lenguaje de de los labios cuando pretendo expresar las ideas del alma».

Els premiats reberen moltes felicitacions.

Carreras de cintas

Las carreras de cintas celebradas en els jardins d' «El Retiro», a la tarda, resultaren forsa animadas, prenenthi part bon número de ciclistas.

L' eminent tenor D. FRANCISCO VINYAS

Fundador de la Lliga de Defensa de l' Arbre Fruyter de Moya.

A la Ribera

Cap a las cinch, el Passeig de la Ribera es veyá animadíssim, y mentres una banda de música hi executava triadas composicions, desde la platxa se enlayraven gran nombre de globos aerostàtics.

Concert vocal y instrumental

A la mateixa hora, en el «Pabelló de Mar», ple d'escullida concurrencia, s'hi celebrava un concert en el que hi prengueren part, recullint molts aplausos, la contralt Sra. Julibert, el tenor senyor Steiger y el barítono Sr. Achilly, celebrats artistes procedents del Teatre del Bosch de Barcelona, més un quarteto compost de distingits professors de la capital.

Funcions teatrals

Com pocas vegadas, van veures concorregudas las funcions teatrals donadas a la nit en els teatres d'«El Retiro», «Prado Suburens» y «La Palma», per las companyias respectivament dirigidas pe 'ls Srs. Delgado, Mesejo y aficionados.

Día 26

Conferencia agrícola

L' il·lustrat director de la Estació Enològica de Reus, D. Claudi Oliveras, donà en la Casa del Poble una conferencia agrícola tractant de la verema, sobre quina important operació feu una pila d'observacions que poden concretarse aixís:

Indicà quina era la época més oportuna de collir segons la mena de vi que s' vulgui elaborar; las condicions que ha de reunir la verema pera poder obtenir bona fermentació, referintse especialment a l' acidés; feu veure 'ls molts cuidados que s' han de tenir durant la fermentació, recomanant molta escrupulositat en la qüestió de las temperaturas, per ser aquet factor de molta trascendencia; parlà, ademés, de la necessitat de deturar la fermentació unas quantas horas, pera depurar el most en lo que convingui.

Entrant a altre ordre de cosas, feu varias observacions que ha de tenir en compte 'l pagés que vengui a grau de most, y ponderà, finalment, la necessitat de l'associació pera combatre ab éxit las malalties de la vinya, adquirir aparells, obtenir, de consegüent, el vi a preus econòmichs y conseguir millor qualitat dels caldos.

El conferenciant fou en extrém aplaudit.

Festa del Arbre Fruyter

Per la seva novetat; per la importancia que havia revestit la celebrada l' any passat a la vila de Moyá; pe 'ls preparatius que diferentas societats venían demostrant, desde temps, pera el mellor éxit de tan simpática festa y, finalment, per la expectació que arreu havia despertat la celebració de la mateixa, era esperat ab veritable ansietat el día de la inauguració en nostra vila de la «Lliga de Defensa de l' Arbre Fruyter»; ansietat que ben prompte havia de convertirse en satisfacció grandíssima; ja que al cab-bussarse l' astre rey darrera las serralladas de Occident, després de haber prodigat de una manera espléndida sos raigs lluminosos en el transcurs del día, comensavan a sentirse las primeras notas del himne qu' en lloansa de nostra vila principiava a entonarse en tots els indrets de Catalunya per la magnificencia y grandiositat ab que acabava de celebrar per primera vegada una festa que tant havia de contribuir al desenrotll y foment de nostra cultura.

Y per si algú cregués que 'l nostre inténs amor a la població que 'ns ha vist naixer fa exagerarnos quelcòm els elogis a la Blanca Vila, comensarem per estampar-lo qu' en síntesis han manifestat respecte a la nostra Festa de l' Arbre Fruyter els diaris més importants de la capital de Catalunya, quina opinió és, indubtablement, la concreció del pensament de nostra Patria.

El *Diario de Barcelona* publica una extensa informació de la festa, evidenciant ab el següent paràrafo el concepte que li ha merescut la mateixa:

«En el tren de las ocho partieron los invitados para la capital, constándonos que todos ellos se han llevado una grata impresión de la fiesta de cultura que con tanta esplendidez y entusiasmo ha celebrado el pueblo de Sitges. En fin: una fiesta grata, no tan solo desde el punto de vista artístico, sino por la gran prueba de tolerancia de que se ha dado ejemplo».

La *Publicidad* s'expressa de la següent manera: «Sitges, hospitalitaria y deferente, ampara y atrae en su regazo bienhechor, como madre amante y cariñosa. Los que viven del trabajo, los que viven para gozar, los que se ahuyentan de las grandes poblaciones ansiosos de cambiar de medio ambiente, de disfrutar de la dorada perspectiva de soñados parajes, encuentran en el popular pueblo sosiego y bienestar; expansión, salubridad y calma; la verdadera vida del espíritu: una vida plegada de grandezas que encantan y sugestionan».

La *Veu de Catalunya* publica una informació molt detallada de las festas, y referintse a la cavalcada diu lo següent:

«Els organitzadors y directors d' aquella riquíssima manifestació, feta en una població de tres mil ànimes y digne d' una ciutat com Barcelona, donavan las darreras disposicions pera posar la comitiva en marxa, que no tardà en seguir els principals carrers, encare més endomassats y més curulls de gent que al matí.

Realment, l' espectador que volia gosar de las primicias de la cavalcada, gosava de debó y anava de sorpresa en sorpresa al resseguir las collas de pàgesos, ben autèntichs, ab las einas y arreus corresponents, els carros simbòlics y las luxosas car-

roces que atresoravan hermosas senyoretas y distingidas damas, ataviadas y vestidas ab una propietat y ab un gust imponderables».

També s' ocuparen extensament de nostra Festa de l' Arbre Fruyter, ponderant en gran manera la seva importancia y esplendides, *El Diluvio*, *El Noticiero Universal*, *El Poble Català*, *La Vanguardia* y *Las Noticias*.

No cal dir que tan falaguera opinió de la Prensa barcelonina constitueix la demostració més clara del bon acert dels organitzadors de la Festa del Arbre Fruyter de aquesta vila.

Arribada dels convidats

A las onze del matí, hora de arribada dels convidats a la festa, es feya impossible donar un sol pas per l' andén de la Estació, de tanta gernació com allí hi havia aplegada; veyentshi, entre ella, al Sr. Alcalde, la casi totalitat dels regidors, la Comissió de la Festa de l' Arbre Fruyter y nodridas representacions de la majoria de las societats de nostra vila, juntament ab gran nombre de distingits compatricis.

Al entrar el tren en agullas, una banda de música executà un aïros pas-doble, y als acorts de la mateixa y entre una forta salva de aplaudiments, descendiren del cotxe l' Excm. Sr. Governador civil de la Provincia, els diputats a Corts Srs. Bertrán y Musitu, Zulueta, Macià, Salvatella, Carner, Hurtado, Marial y Garriga Masó, el provincials senyors Sostres y Roig y Ventosa, (aquest últim representant del President de la Diputació); els Srs. Tobella y Oliveras, del Jurat calificador; Dachs y Maspons y Camarasa, President y Secretari, respectivament, de la Federació Agrícola Catalana-Balear; Sabater, Comerma y Comellas, de la Lliga de l' Arbre Fruyter de Moyá; Miralbell y Puig y Bacardí, dels Amichs de la Festa de l' Arbre de Barcelona; don Melcior de Palau, del Cos de Camins, y moltras significadas personas.

També arribà el fundador de la «Lliga de Defensa de l' Arbre Fruyter», l' eminent artista lirich D. Francisco Viñas, que vingué directament de Cádiz, ahont devia entornarse a las pocas horas pera complir sos compromisos en un teatre de aquella ciutat.

Fetas las presentacions del cas pe'ls Srs. Alcalde y Diputat pe 'l Districte, 's posà en marxa la comitiva, acompanyada de dugas bandas de música, dirigintse cap a la Casa de la Vila, rebent arreu els distingits hosts afectuosas salutacions.

Visitas y dinar

Acompanyats de nodridas representacions, els forasters visitaren el monument al Dr. Robert, las Casas Consistorials, el Cau-Ferrat, l' Hospital, la Iglesia parroquial y altres punts de la població; deixantse caure cap al Mitjdia al Pabelló de Mar, ahont en son obsequi se celebra un banquet, que presidí el Sr. Alcalde.

Durant el dinar, el coro «La Unió Sitgetana» entonà varias pessas, entre ellas «La bandera», del eminent Mtre. Morera, que, dirigida per son propi autor, arrancà calorosos y entusiasmats aplausos de tots els circumstancs, tenintse de repetir.

La Cavalcada

Desde las primeras horas de la tarde, els carrers de nostra vila es vegeren completament inondats de una gernació immensa, bastanta part d'ella procedent de Barcelona, y de Vilanova, Ribas y demés poblacions vehinas.

La majoria dels balcons estavan empaliats, lluhint alguns d' ells ben combinats adornos adequats a la Festa. Balcons, entradas y finestras es trobavan curulls de simpáticas damas, elegantment habilladas, que ab sa presencia contribuían a donar més realç a la Festa.

A las cinch comensà a emprendre la marxa la Cavalcada, organizada a la Plassa de la Estació, de la que formavan part els següents carruatges, adornats tots ells ab un art y bon gust irreprotxables:

EL PALLER, carro projectat per D. Telesfor Montfort y executat per D. Pere Farrán, en el que hi anavan montadas las sevas propietarias, las distingidas Srtas. Casilda Batlle, Maneleta Amell y Roseta Farrán.

LA MALVASIA, carro ideat y executat per las sevas propietarias, que també 'l tripulavan, senyoretas Roser Mestres, Maria Suñé y Marina y Josepa Amell.

LA VEREMA, carro propietat de la societat «El Retiro», projecte de D. Joseph Vidal y executació del Sr. Rius, ten el que hi anavan las Srtas. Rosa Martí, Adela Jacas, Josepa Sunyer y Mercé Villoch, y alguns joves.

L' ARNERA, carro propietat dels Srs. Monfort y Marsal, projecte y executació dels mateixos, en el que hi figurava l' escut de Catalunya entre mitj dels de Moyá y Sitges, y anava tripulat per las senyoretas Isabel Soler y Maria Carbonell.

LA INDUSTRIA AGRICOLÀ, carro del «Foment Sitgetà», projecte de D. Telesfor Montfort, executació de D. Joan Marsal, montat per las Srtas. Pauleta Sabater, Maria Montaner y Anita Mirabent.

EL BÀTRE, carro del «Centre Agrícola», projecte de D. Joaquim Miró y executació del Sr. Picas, ocupat per las Srtas. Hortensia Miró y Rosa Suñé, y dos nens.

LA CINIA, carro del «Pabelló de Mar», projecte del Sr. Mas y Fontdevila y executació del Sr. Rius, en el que hi anavan las Srtas. Rita Batlle, Mercé Ferret y Julia Mas, y varis joves.

EL PRAT: carro del «Prado Suburens», projecte del Sr. Monfort y executació del Sr. Marsal, tripulat per las Srtas. Remey Forment, Julia Soler, Josepa Rovira, Isabel Mirabent y Rita Milà y varis joves.

LA GLORIETA RUSTEGA: hermós carret en que hi anavan els nens Morera y Alberti, vestits de pàgesos.

Un luxós landó, ocupat per las distingidas damas D.ª Maria Riera de Morera y D.ª Carmen de Querol de Ferret, tancava la Cavalcada, en la que, ademés, hi figuravan un altre landó tot adornat de flors, que portava els nens germans Llauredó, uns burretts montats per las nenas Bertrán y Carreras, vestidas de veremadoras, y infinitat de collas de segadors, veremadors, llauradors, carboners, etc., etc., ab llurs arreus corresponents.

Dugas bandas de música, al só de ayrosas marxas, acompanyavan a la comitiva.

Arribada a la Ribera

Després de haver recorregut el curs assenyalat, promoguent a cada pas nutrits aplausos, a las sis de la tarda l' artística comitiva feya sa entrada triomfal a la Ribera, que també's trobava atapada de gent, comensant a desfilar devant de una tribuna aixecada al efecte y que ocupavan el Sr. Governador, Comissió organitzadora de la Festa, convidats a la mateixa, diputats, Prensa, etc. y el benemérit patrici y eminent artista Sr. Viñas.

Repartiment de premis

Acte seguit, el Secretari de la Comissió, D. Triñit Catasús, dongué compte del veredict del Jurat, que fou com segueix:

Primer premi, 150 pessetas: D. Salvador Robert; segon, 100 id.: D. Francisco Concabella; tercer, 50 id.: D. Pere Farrán; y mencions honoríficas: Don Bartomeu Carbonell y D. Manel Girona.

Memoria del Secretari

«Quan de retorn de sa visita d' inspecció l' ilustre Jurat va conferirme l' honor de redactar y llegir la present Memoria, un dupte estrany fou despert dintre mon ànima.

Francament, vaig duptar de mí. Vaig trobar-me petit y per un moment vaig creure sense foras pera portar a bon terme la missió que se 'm confiava.

Dich per un moment, y voldria que paressiu comp-te en el sentit d' aquesta paraula.

No interpreteu ma sinceritat com inmodestia.

Vaig sentir-me petit, però també vaig sentir-me sitgetà, molt sitgetà, y aquí en mon cas no s'hi hauria sentit de veras? Qui en mas circumstancias no hauria tremolat de goig devant de la visió asserenadora d' aquella posta tranquila?

Figureuvos una posta d' estiu clara, ab aquella claretat de las postas de marina. Evoqueu ab mí las inefables transparencias d' un crepuscle com tots els crepuscles de nostre cel, pero ben diferent, per mí, dels altres crepuscles puig aquell donava a mon cor la esperansadora llum d' una atbada.

El Jurat havia complert sa missió y de retorn a Sitges, se 'n parlava d' aquesta Sitges, serenament blanca devora el mar blau, d' aquesta Sitges qu' allà al lluny bevia el darrer raig de claror diurna.

Y se 'n parlava bé, ab entusiasme.

Y sabeu qu' és sentir parlar ab entusiasme del poble de nostra infantesa, a la llum d' una posta d' estiu, sota un cel hermós, tenint el mar per horitzó, y per contrafort a tota ventada forastera las familiars montanyas conegudas? Per mí és augment d' amor al poble, és un nou sarment llensat a la flamarada augusta d' aquest amor.

Perxó aquell día vaig sentir-me més sitgetà que may y perxó al confiarme tan delicada missió com és laqu'en aquets moments compleixo, sols per un instant s' arrapà a mon cor aquella mena d' aprensió que 'ns dona la descofiansa en nosaltres mateixos.

Perque ¿qué voleu que us digui? Se m'ha fixat la idea de que mas paraulas ressonaràn en vostras orellas d' altra manera que si fossin ditas per un foraster; me sembla que 'ns comprendrém millor, y que sa pobresa en autoritat y competencia, será equilibrada per aquella comunió de sentiment que lliga els fills d' un mateix poble, que 'ls pobles son com a familias y els membres de una mateixa familia fins ab el mirar s' entenen.

Perxó m' he pres com a obligació lo que ben lluny era de mí.

Si ho faig bé, per vosaltres la gloria sigui; si no estich a la altura de la empresa, perdoneume.

* * *

Celebrém una festa de pau.

Aquest mar que aquí devant nostre desplega rítmicament sas onadas, ja n' ha sigut testimoni d' altrás festas. Totas ellas esplendents, totas ellas lluminosas, però cap com aquesta.

Fixeushi.

¡Es la Festa de l' Arbre Fruyter! ¡Festa de l' Arbre! com si diguessim, efsteig d' una festa, perque jo crech, senyors, que 'ls arbres son la festa de la vida, la festa de la naturalesa, el crit encarnat d' una alegría eterna. ¡Festa de l' Arbre! y no de qualsevol arbre, no de tots els arbres compresos, en el substantiu *Arbre*, no, sinó Festa de l' Arbre fruiter, és a dir: festeig de una festa agradosa y útil; com si diguessim: fusió de la poesia ab la utilitat, unió de la bellesa ab la vida práctica.

¡Oh quin abim d' esperansa!

Poble de Sitges! Tu que sempre n'has sigut amant de las festas, tu que sempre has cremat encéns al Deu de las riallas francas, extén els ulls a ton voltant y digam si may has rigut com avuy; digam si tos llavis han respirat may una alegría com aquesta.

Benehit sias ¡oh poble! Has obehit la veu dels bons pastors, t'has sacrificat ab el més noble dels sacrificis y has vingut a beure l'aygua de pau que brolla transparenta de la roca miraculosa de las alegrías sanas.

Assadollaten, poble!

Y are vull parlar dels ciutadans premiats en aquesta justa de pau.

Escolta son nom ¡oh poble de Sitges! y pensa que parlarte d'ells és posarte un exemple de civisme, de amor y de constancia.

¿Perqué, sabeu bé lo que vol dir guanyar un premi? Heu meditat totas las horas d'inquietut, tots els moments d'esperansa, totas las lluytas, desfalliments y amargors que suposa? Podeu imaginarla la fé d'aquests homes? Jo 'ls comparo a grans somniadors, qui empesos per la forsa del somni han arribat al cim d'una montanya, pressentida en llurs deliquis.

Del primer premi se'n ha fet mereixedor En Salvador Robert, per son magnífich garroferar situat al Fondo de'n Selva.

El Jurat, tenint en compte l'esforç que suposa la implantació d'una nova tendència, com es conresar baix un plan eminentment racional y científich una propietat que per espay d'anys y més anys havia sigut abandonada; considerant els sacrificis que representa l'haber romput ab la deplorable rutina de considerar el garrofer com un arbre casi bé de producció espontania; tenint present la lluyta del premiat ab las costums, potser encara una mica massa vivas, y formantse càrrech dels beneficis que pot reportar l'exemple del Sr. Robert, estigué unanimitat en la concessió de las 150 pessetas que constitueixen tal premi.

El segon ha sigut guanyat pel pagés D. Francesch Concabella. El seu fruyterar és obra d'un home pràctic. En ell tot és ordre, pulcritut y subjecció a un mètode essencialment agronómich. A primera vista s'hi observa el treball del pagés intel·ligent que confia a la terra totas las suhors de sa vida, ab la seguretat de que la terra, sempre generosa, sabrà retornar-li en forma de riquesa.

El Jurat feu concessió del tercer premi a D. Pere Farrán y Cortés.

Aquest industrial ha fet el miracle de capgirar la obra de la Naturalesa, arrencant pam a pam las rocas d'una montanya, pera convertirla ab terror productiu.

La propietat del Sr. Farrán es una petita Granja model: en ella s'hi troba l'amor del home a la terra; però podriam dir que'l Sr. Farrán es un platónich d'aquest amor. Ell a la terra no li demana res, no'n vol res, sols hi enterra sas energías, pera hermostrarla y gaudir en la desinteressada contemplació d'aquesta hermosura.

Heus aquí perquè'l Jurat no voldria posarvos son cas com un exemple a seguir, puig lo qu'en el cas del senyor esmentat té fácil explicació, tenint en compte'l producte que pot treure de la pedra arrencada, en altrast circumstancias sería impropedient y il·lògich.

Pero l'entusiasme del Sr. Farrán es ben digne de esser tingut en compte y perxó el Jurat no duptá gens en distingir-lo ab un premi.

Las dugas mencions honoríficas, han sigut concedidas: la 1^a, a D. Bartoméu Carbonell y Batlle, l'altra a D. Manel Girona; el primer perquè sa finca és la revelació d'un gran enamorat de la Agricultura; al segon perquè es una bella esperansa y una consoladora promesa d'engrandiment.

Aquests han sigut, senyors, els compatricis qu'han donat un exemple d'amor a la patria. Ells han fet volar sobre nostre, una senyera de pau.

Jo voldria, que per la sola forsa de mon sentir, tots vosaltres obrissiu el cor y las potencias a una gran ona d'agradament, nascuda en torn de mi y dintre de mi com una harmonia indefinible, voldria que la remerciessiu ab tota l'ànima la obra d'aquests homes; ella es, si voléu, no més un grà d'arena pel gran bloch de nostre civilitat futura; pero, ¡ah senyors! que las grans motanyas son totas fetas de grans de polsissim, més petits que la sorra, lligats y unificats per la eterna forsa d'una coessió indestructible.

Si tots n'hi porteu un de grà d'arena, no tingueu por: nostra obra será completada, car la cohesió existeix en nostre amor a la patria. Ella será l'ànima de nostra ciutat futura.

Allavors, quan haurém vensut, quan el sol de la victoria ferirá nostres ulls, dessota las arcadas de fullatje, generosas de fruyts magnífichs, quan al só d'un gran himne brandarém las palmas del triomf, una Gran Cavalcada, més gran que aquesta, més lluminosa que aquesta, escampará la vida per las planuries mortas encara.

A treballar, sitgetáns! avuy per l'arbre fruyter, demá per una altre cosa; pero a treballar sempre.

Penseu que ab treball, bona voluntat y fé, aquesta festa sols será el preludi d'una altre festa eterna.

Discurs del Sr. Vinyas

«May com en aquest moment he sentit més potenta la pobresa de ma inteligencia, y may com avuy ha necessitat benevolencia un home que dirigeix sas paraulas y son pensar a un auditori.

Vosaltres me habeu demanat parlés en aquesta festa, plena de poesia infinita, rica en ideals d'esperansa de grandesa per nostra estimada patria, y pera tal honor, que jo no meresch. altrast hauria d'esser mas condicions intelektuals, de las que jo ara en sento tota sa crúa feblesa.

No esperéu, donchs, de mi, grans y elocuentes paraulas, ni aquella retórica florida qu'és privilegi dels escullits, pero sí sinceritat, qu'és la parla del cor; y si jo no sé satisfer vostres desitjos, vostra será la culpa, que jo ja em declaro incapás de poguer complir com voldria l'honorable encàrrech.

Volgueume, donchs, esser indulgents; que qui dona tot lo que té y fa tot lo que sab, be és mereixedor de benevolencia y perdó.

La Festa de l'Arbre Fruyter. ¿com va neixer en el nostre cervell? Donchs, venint de altrast terras y, al entrar a Espanya, mirant ab immens condol un día y altre día el trist espectáculo que presentan las inmensas planuries y montanyas de molts paratjes de aquesta terra, com si un flagell misterios, una terrible maledicció, hagués passat per sobre d'ellas; pero nó: el flagell terrible és l'home d'Espanya, que sembla com si-li hagués entrat el *delirium tremens* de la destrucció, fins a destruirse ell mateix, y sense calcular el gran mal que fa, talla arbreu y fa guerra a mort als pobres arbres: a ells, que són, a més de una incalculable riquesa, la salvaguardia de sas cullitas y de la salut pública, ja que ab sa influencia atmosférica portan l'equilibri a la naturalesa. Y de continuar per aqueix camí, sense que ningú es preocupi de posarhi reparo, prepararém una ben trista herencia a la generació que per lley de naturalesa ens substituirá.

Y si pe'ls arbres dels boscos el terrible flagell de destrucció hi ha passat per l'egoisme de aquell que'ls té, que pera treuren major rendiment destrueix pera sempre lo que ben ordenat hauria pogut esser font de segura, inagotable riquesa pera ell y pe'ls seus fills; pe'ls arbres fruyters és encara més deplorable, més ignominiosa la causa de sa decadencia y de sa completa desaparició, en molts regions.

Anéu per nostrast montanyas y demanéu a qui viu del conreu de la terra per qué talla els arbres fruyters, y vos contestará: «Es que'm roban la fruyta, y com que ningú hi posa remey, com que ningú m'ampara, els tallo... pera evitar cada any nous trastorns».

De aquesta immoralitat sense nom, de aquesta disciplina social que tot ho avassalla, de aquesta costúm selvatge, de aquest estat de anarquia que, com corch famolench, tot ho corromp, tot ho devora, ve la decadencia dels arbres fruyters, y sols se salvan en els paratjes ahont n'hi han molts, porque als seus propietaris els té compte posar guardias, y també porque ab l'abundancia el mal es fa menys sensible.

Posar remey a n'aquest mal ens proposarem els de Moyá. Sentirem la lamentació esglayadora de la patria que clama contra tot lo que la envileix, lo que detura son progrés y la fa esclava de la maldat, de las injusticias dels seus fills. Traguerem de nosaltres aquella eterna apatía qu'és causa de la decadencia dels pobles, y, agrupats, plens de fe, d'entusiasme y de valor civích, fundarem la gloriosa «Lliga de defensa de l'Arbre fruyter»; y, per ella protegits, lluytarem per medi de la convicció y restablirem entre nosaltres l'imperi de la Lley.

Desde allavors, a Moyá, cas únich en Espanya, no es roba fruyta; y encara que altra vegada fou pera mi tema d'exemple, vull tornar a referir lo de aquella pomera centenaria qu'és trova en un camp de Moyá: El seu propietari de avuy em conta sempre que'l seu pare, mort aprop dels noranta anys, may havia pogut menjar fruyta madura d'ella, porque avans de arribar a esser madura li robavan; y ara—diu ple de noble orgull—desde la fundació de la nostra «Lliga» ningú li toca ni un sol fruyt, ni dels cayguts en terra; y és més de admirar porque dita pomera es troba aprop de una carretera, exposada a la vista de mils passants.

El cas de la pomera és ja general per tots els arbres fruyters de Moyá.

No vos creguéu que la lluyta hagi sigut gens fácil; nó: fou lluyta de titáns, porque'l volguer purificar las malas costums, de un cop, en un sol día, sense preparació educativa, no per iniciativa y desitj de un govern fort, sino solsament per voluntat de un ciutadà, ab l'amparo de una lley desacreditada, ignorada de tothom, porque may ningú sapigué ni volgué ferla complir, ens crearem odis y forem objecte de venjansas sense nom per part dels que ho sofrian del estat anárquich en que vivim; y cayguts baix el pes de la lley, els ferem castigar.

Aixó va portarnos moments de gran confusió, porque en els pobles, per lo general mal guardats, un sol home protegit per la fosca soletat de la nit pot causar el terror; pero no desmayarem, y ni venjansas ni amenassas ens detingueren. Y si ens deyan «aquesta nit han tallat els arbres dels teus camps», responíam: «replanteus si pot ser avans del vespre». Y si arribavan als nostres oídos amenassas de cremar la nostra casa, contestavam «la reedificarem»; y recordantnos qu'eram fills del mateix terror ahont va neixer En Rafael de Casanova, deyam qu'era indigne de nosaltres y de aquell nom venerat sufrir per més temps la tiranía dels malvats; y per més espinas que volguessin sembrar al nostre pas no defalliríam: passariam per sobre d'ellas. Y a n'aquells que creyan veure segons fins en nostra obra, els deyam: «anéu errats». Volém sols el respecte a las lleys de l'Estat; transformar el malvat en home de bé; fer que cada hui visqui ab lo seu y respecti lo que són suors del vehí. Volem donar al agricultor nous elements de riquesa y educar son cor. Y aqueixos ideals són el més alt grau de perfecció a que pot aspirar un poble civilisat; y si aquesta terra catalana no pensés en fersen solidaria de aqueixos ideals, el seu vigorós renaixement, aqueix desvetllament meravellós a nova vida sería un inútil esforç; ho sería, sense aqueix puntal ferm y segur de la sana educació infiltrada en el cor dels homens: del respecte a las lleys de l'Estat y a tot aixó que representa justicia, qu'és la severa disciplina dels pobles forts, dels pobles lliures y que vencerán el món.

Aixís havém predicat y aixís vencerém. Que tots els pobles d'Espanya fassin com el de Moyá, y la regeneració tan esperada, desitjada ab tan dalit, será obra de pocas semanas.

Després de aqueix triomf moral n'havém conseguit un altre; la replantació per milers de arbres fruyters, que serán, dintre poch, una nova riquesa y ornat dels nostres camps.

Veus aquí lo que representa la Festa de nostra victoria, de nostra purificació; y en aqueix día honrém

els arreus de conrear la terra, y posém de festa las enyas del Treball que'l pobre pagés té per companya inseparable de sas fadigas durant l'any; y aixís li ensenyém a estimarla, y adornantla ab galas dels camps, que són las flors boscanas, la mostra gojós y li diu plé de noble orgull: «Sols l'eyna del Treball és arma santa qu'ennobleix y dignifica al home y porta la pau als pobles y a las llars».

Aqueixa és la nostra Festa: la festa del noble Art de la terra: festa de la moralitat: el triomf de la Justicia.

Es tot un símbol un poble que ab la seva obra reconstrueix un tros de patria. ¡Imitemlo!

¡Fills de Sitges! Vosaltres haveu sentit també l'crit de angunia de la patria, l'eco de aquell «¡desperta, ferro!» dels nostres avis, y com els de Moyá vos llenséu a la lluyta: nó ab armas homicidas, sino ab las de la lley, de persuació y de vostra cultura, qu'és ab lo que's forma el cervell y el cor de la nova generació.

Vosaltres mereixéu el be de la patria. Feu que aquesta festa ideal, de tanta poesia y esplendor rodejada, no es perdi may entre vosaltres y sigui precursora de una nova era de grandesa y prosperitat.

¡Benehitis siguáu, fills de Sitges, ja per tants motius benemerits! Portéu a terme la obra comensada, y vostre exemple será imitat pe'ls germans dels pobles vehins, y altres d'ells, y a poch a poch eixa planta ideal de la «Lliga de Defensa de l'Arbre fruyter» extendrá sas brancadas arbreu arbreu y sa flayre de nova vida tot ho purificará, redimint a la patria y a la Humanitat».

El Sr. Puig y Bacardí

En sentidas frasses y en nom de l'associació dels «Amichs de la Festa del Arbre» de Barcelona, s'associá al acte ponderant l'importancia de la Festa.

El Sr. Bertrán y Musitu

Nostre digne diputat pronunciá un hermós discurs qu'en el número vinent publicarem íntrech, donchs un dels nostres redactors va pendrel ab notas taquigráficas: la falta d'espay no ens permet avuy, com fora el nostre desitj, donarlo a la llum pública, en el present número.

El Sr. Gobernador

Finalment, feu us de la paraula el Sr. Ossorio y Gallardo, manifestant que's complavia en surtir de la Oficina pera sentir els batechs de l'ànima popular. Recordá paraulas del Sr. Vinyas, afirmant que, ademés d'esser agrícola la Festa qu'és celebrava, realisa una missió social, y, en tal concepte, el Govern deu pendren nota, pera cooperar a tan útil y benefactora acció.

Tots els discursos, lo mateix que la memoria del Secretari, foren en extrém aplaudits.

Hinne al Arbre Fruyter

Acte seguit s'entoná aquest preciós Himne per un coro format per gent del poble y dirigit pe'l eminent Mtre. Morera. Al acabar el «solo» el senyor Vinyas, que'l cantá admirablement, el públich, comogut y entusiasmát a la vegada, prorrompé en una verdadera tempestat de aplausos y viscas al Srs. Vinyas y Morera, a Moyá y a Sitges, que no se acalláren fins que'l Himne fou repetit, donantse per acabada tan hermosa y culta Festa.

Balls de Societat

Els celebrats a la nit, resultaren molt lluhits y animats, en particular el d'«El Prado Suburense».

Días 27 y 28

Durant aquets dos días, l'aplaudida cobla ampurdanesa «La Principal de Perelada» executá al Cap de la Vila y a la Ribera bonicas sardanas, que foren balladas ab molta afició; estrenantse una del mestre Morera, titulada «A la Plassa», que resulta una verdadera joia.

NOVAS

Entre las molts felicitacions que ha rebut la Comissió de festetjos per l'èxit dels celebrats enguany, hi figuran la de molts compatricis per la encertada combinació dels balls populars: de manera qu'encare que aquets foren en número més reduit en comparació ab altres anys, no per aixó ha decaygut l'animació peculiar de la comparsaria bullanguera, sino que més aviat ha crescut, deguentse principalment a la especial formació dels balls de Bastóns, qu'enguany han demostrat plenament esser acreedors als elogis que sempre's mereixen dels forasters, per distingirse dels de las poblacions vehinas per la forsa y valentia ab que trincan llurs bastóns.

La falta d'espay ens impossibilita de contestar avuy degudament a molts ex-abruptes continguts en el darrer número del «Eco». El dissapte vinent li posarém las peras a quarto, al paperot dels que, lo qu'és per aquesta vegada, els hi ha surtit el tret per la culata.

Es troban entre nosaltres el Director de l'Observatori Fabra de Barcelona, Sr. Comas y Solá, y els Srs. D. Manuel Vidal y Cuadras y D. Felip Bertrán de Amat, ab sas distingidas families.

En el «Pabelló de Mar» el dijous passat va ballarse un «cotillón». quinas figuras dirigiren la Srta. D.ª Mercé Batlló y el jove D. Rafael Llopis Casagomas; resultant la festa en extrém lluida y animada.

